

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

*«Теорія і практика формування
відповідальності студентської молоді
засобами наставництва»*

Виконав: здобувач 2 курсу,
групи ОПН-22м
Спеціальності: 011 «Освітні,
педагогічні науки»
Шпінь Б.М.
Керівник: Сапожников С.В.,
д-р пед. наук, професор

м. Дніпро
2024

АНОТАЦІЯ

випускної кваліфікаційної роботи магістра

Шпінь Богдана Миколайовича

на тему:

**«Теорія і практика формування відповідальності студентської молоді
засобами наставництва»**

Кваліфікаційна робота здобувача 2-го курсу, спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро, кафедра інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи) присвячена проблемі відповідальності студентської молоді засобами наставництва.

У роботі проаналізовано сутність поняття «відповідальність» та виявлено особливості процесу формування відповідальності студентської молоді. Виокремлено особливості формування відповідальності студентської молоді засобами наставництва в умовах закладу вищої освіти, до яких належить: специфічне соціально – виховне середовище закладу вищої освіти; наявність впливу соціально – активного студентського колективу, який є каталізатором прояву відповідальності; наявність часу, що дозволяє використати свої ресурси, свій потенціал для суспільно корисної діяльності; поєднання завдань формування навичок майбутньої професійної діяльності та особистісного розвитку; самостійність, свобода у прийнятті рішень, що зумовлює формування вміння брати відповідальність за себе, своє навчання, набуття майбутніх професійних навичок.

У дослідженні з'ясовано особливості наставництва як засобу формування відповідальності студентської молоді. Представлено та обґрунтовано різницю між тьюторством, коучінгом та наставництвом, визначено критерії і показники та виявлено рівні сформованості відповідальності студентської молоді. Наставництво визначено як взаємодія між більш досвідченою людиною та менш досвідченою, у яких більш досвідчена людина ділиться своїми знаннями та досвідом з менш досвідченою людиною, допомагаючи їй розвивати професійні та життєві навички через надання порад та навчання.

Охарактеризовано основні практики залучення студентської молоді до наставництва, до яких належить: волонтерство та суспільно орієнтоване навчання. Волонтерство як суспільно орієнтоване навчання передбачає залучення студентської молоді до суспільно корисної діяльності. Тільки суспільно орієнтоване навчання, на відміну від волонтерства, передбачає тісний зв'язок служіння у громаді із навчальним планом та здобуттям професійних навичок

Експериментальним шляхом доведено ефективність наставництва як засобу формування відповідальності студентської молоді. Впроваджено програму участі студентської молоді у наставництві дітей: Міні програма «Моя відповідальність» (автор Т.Розвадовська).

Ключові слова: відповідальність, волонтерство, заклад вищої освіти, наставництво, суспільно орієнтоване навчання, студентська молодь, формування відповідальності.

ABSTRACT
Master's final qualification thesis
Shpin Bohdan Mykolayovych
on the topic:
«Theory and practice of forming the student youth responsibility by
mentoring means »

The qualification work of the candidate of the 2nd year, specialty 011 "Educational, Pedagogical Sciences" (Alfred Nobel University, Dnipro, department of innovative technologies in pedagogy, psychology and social work) is devoted to the problem of responsibility of student youth by means of mentoring.

The work analyzes the essence of the concept of "responsibility" and reveals the peculiarities of the process of forming the responsibility of student youth. The peculiarities of the formation of responsibility of student youth by means of mentoring in the conditions of the institution of higher education are highlighted, which include: specific social - educational environment of the institution of higher education; the presence of the influence of a socially active student body, which is a catalyst for the manifestation of responsibility; availability of time, which allows you to use your resources, your potential for socially useful activities; combination of tasks of forming skills for future professional activity and personal development; independence, freedom in decision-making, which leads to the formation of the ability to take responsibility for oneself, one's education, and the acquisition of future professional skills.

The study clarified the peculiarities of mentoring as a means of forming the responsibility of student youth. The difference between tutoring, coaching, and mentoring is presented and substantiated, criteria and indicators are determined, and the levels of student responsibility formation are revealed. Mentoring is defined as an interaction between a more experienced person and a less experienced person, in which a more experienced person shares their knowledge and experience with a less experienced person, helping them develop professional and life skills through advice and training. The main practices of involving student youth in mentoring are characterized, which include: volunteering and socially oriented education. Volunteering as socially oriented education involves the involvement of student youth in socially useful activities. Only community-oriented training, in contrast to volunteering, involves a close connection of service in the community with the curriculum and the acquisition of professional skills

The effectiveness of mentoring as a means of forming the responsibility of student youth has been proven experimentally. A program for the participation of student youth in mentoring children has been implemented: Mini program "My responsibility" (author T. Rozvadovska).

Key words: responsibility, volunteering, institution of higher education, mentoring, socially oriented education, student youth, formation of responsibility.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ НАСТАВНИЦТВА ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	9
1.1. Науково-педагогічний аналіз поняття «відповідальність».....	9
1.2 Особливості формування відповідальності студентської молоді.....	16
1.3. Наставництво як соціальний феномен в теорії та практиці виховання	25
1.4. Характеристика практик участі студентської молоді у наставництві	34
Висновки до першого розділу	39
РОЗДІЛ 2. НАСТАВНИЦТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	41
2.1. Критерії, показники та рівні сформованості відповідальності студентської молоді.....	41
2.2. Експериментальна робота з формування відповідальності студентської молоді засобами наставництва	56
2.3. Аналіз та оцінка результатів експериментальної роботи з формування відповідальності у студентської молоді засобами участі в наставництві.....	67
Висновки до другого розділу	85
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	88
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПЕРШОДЖЕРЕЛ	92
ДОДАТКИ	102